

До мого брата Джорджа

Джон Кітс

Багато днів мене журба томила,
Мій мозок мерк, і темрява немила
Гнітила дух, і думалось мені,
Що марно я в блакитній глибині,
У сполохах, аж сліпнучи з одчаю,
Мелодії небесної шукаю;
Що, лігши навznak у м'яку траву,
Даремно в мріях до зірок пливу;
Що вже не вчую пісні Аполлона,
Хоч небо квітне і зоря червона
Два промені прослала в висоту,
Нагадуючи ліру золоту;
Що я в бджоли, яка летить на рожу,
Сільського ладу перейнять не зможу;
Що скісний погляд із-під темних вій
Не зможе наспів окрилити мій
І не запалить у моєму серці
Слів про кохання та про давні герці.

Та часом той, що все про славу снить,
Скидає сум, і йде в поля, в блакить,
І, вітру вільному відкривши груди,
Саму поезію вбачає всюди.
Недаром кажуть, любий Джордже мій
(Так Вільнодумцю й Спенсер-чародій
Не раз мовляв), що в ті чудесні хвили
В очах поета грають коні білі
І рицарі в одязі святковій,
Жартуючи, розпочинають бій.
А блисне сполох, він одразу знає:
То величезну браму відчиняє
Осяяний небесний вартовий,
Дмучи в ріжок, що на землі чутний
Лише поетові. Ось у ворота
Пливе квапливо казкова кіннота —
І бачить він за нею залів ряд,
У срібло й злото прибраних для свят,

І лица дам, що світлими очима
Вщасливити могли б і серафима,
І повних кубків, як планет навкруг
Ясного сонця, безнастанний рух,—
І струм вина, що нахильці поллється,
Дощем летючих зір йому здається.
А далі ще — немов у млі, сади,
Земним очам заказані: туди
Лише впусти поета, Аполлоне,
І до троянд він миттю прохолоне.
І в тім глибу блаженнім тільки й знать,
Як, сплесками цілуючись, киплять
Фонтани — й ллється течія промінна,
Мов срібні смуги на плавцях дельфіна,
Коли з коралових підводних міст
Він вирне, вигнувши грайливо хвіст.

Такі дива лише для того звичні,
Хто поринає в нетрі поетичні.
Коли надвечір він гуляє сам,
З чолом відкритим, чи ж його очам
Тоді доступна тільки темно-синя
З тремтячими алмазами пустиня?
Та ясно-білі кучері хмарин,
Та місяць поміж них, що сам-один,
Убравшись у ризи великодні,
Іде все вище, в світові безодні?
О ні! Багато добачає там
Він дивних див! Якби моїм очам
Відкрилися ті потаємні схови,
Ти остовпів би від моєї мови.

Так за життя п'є радощі поет,
Але думок його захмарний лет —
В майбутньому. Про що поет шепоче,
Коли навік змикає горді очі?
"Хоч я покину цей недобрий світ,
Але мій дух і через грані літ
Обізветься — і патріоти-внуки,
Почувши клич мій, схоплять зброю в руки
Або рядками, що давно я склав,

Князів пробудять для великих справ.
І мудрий у своїй повчальній мові
Мої повторить речення готові —
І я тоді, схилившись із-за хмар,
Живитиму його промови жар.
Пісні мої, по смерті зацілілі,
Співатимуть дівчата на весіллі.

Буває, в травні молодість сільська,
Втомившись розвагами, кружка
Обсяде біло десь на оболоні
Свою царівну обрану, в короні,
Де всяке зілля, різні квіти є,
І кожне має значення своє
(В лілеї й рожі чути їм зітхання
Нещасного, що гине від кохання);
Поміж грудей, де жар іще й не тлів,—
Пучок фіалок повних, дар полів,
Спокійно спить; вона бере з шкатули
Маленьку книжку — й кожне серце чуле
Від радості тріпоче; скрики, стиск
Рук молодих, очей гарячий блиск:
Бо дівчина надумала читати
Оповідання про надії й втрати,
Що юним я злелівав; перлів град
Із-під повік до ямочок-принад
Покотиться. Дитячі очка сонні
Так солодко на матерньому лоні
Склеплять мої пісні. Прощай, прощай,
Прекрасний світе! Вже в очах розмай
Твій гасне. Крила я розняв орлині
І з низини лечу в простори сині,
Радіючи, що мій і далі спів
Томитиме твоїх прекрасних дів
І хлопців грітиме".
Мій брате й друже!
Якби мені, безумному, байдуже
Було до тих омріяних відрод,
З людьми й собою був би в мене лад.
Щоправда, день мій сходить веселіше,
Як світла думка мозок мій прониже:

Найбільший скарб, якби моїм він став,
Мені б такої радості не дав.
Мені приємно, що мої сонети
Читаєш ти, достойні, може, й Лети.
Недавно — теж — я розкоші зазнав,
Коли, простягшись на траві, складав
Для тебе вірші (найдорожча втіха),
Коли вітрець мені обличчя стиха
Приємно гладив. Я лежу в цю мить
На пригорі квітучій, що стримить
З морського глибу; трав і квітів тіні
Мережать зошит мій, тремтливо-змінні.
З одного боку похилився овес,
І серед нього мак піднявся, скрес,
Нагадуючи марною пихою
Тих, що народам не дають спокою.
А з другого свій розіп'яв жупан
Зелено-темно-синій океан;
Там видно парус і стягу перлову,
Що кучеряво обвиває прову.
Тут жайворонок падає в траву;
Там чаєчка морська — то на плаву
Танцює в морі, то над головою,—
Така ж невгавна, як і шум прибою.
Я знов на захід погляд оберну,
У сяєвом залиту долину...
Чому ж на захід? Щоб "прощай" сказати
І мій привіт палкий тобі послати!